Gál Mária

Közöny

Álmában sok embert, gyermeket etetett. Nagy tálcára helyezte, kínálta a változatos ételeket. Ébredéskor próbálta megérteni az álmát. Valószínűleg a tegnapi élmény hatása volt.

Férje megkérte, hogy kísérje el, nem akart egyedül menni. Mártinak nem volt kedve kimozdulni sem és semmi máshoz sem. Vágyott a természetbe, de az emberek közé nem, a külvilágot ki, saját magát meg bezárta.

Remek idő volt, őszi kellemes napfény, kevés járókelő. Nyugodt volt a táj, a környék. Napok óta szédült. Csak napi egy híradót engedélyezett magának, nem tudta feldolgozni, vagy nagyon is feldolgozta a rémisztő híreket. Az út mentén a fák porosak voltak, de még a levelek mutatták sötétzöld méltóságukat. Azt súgták, nyugi, nyugi. Összebeszéltek, nevetgéltek, pedig már érződött az ő elmúlásuk is. Kitartás, optimizmus, lesz ez még jobb levélsusogás üzenet, és az öreg hölgy vette, boldogan magába szívta a reménykeltő üzeneteket.

Az ősz, szakállas férfi bement a boltba. Érezte, éreztette, hogy ő az erős, a családőrző, megmentő. A nő kint maradt, és leült egy oldalt eső padra. Volt négy pad, egymástól távol. Az elsőre nem ült le, úgy gondolta, ott sokan pihennek, a fertőzés veszélye nagyobb. Csak a harmadikon helyezkedett el. Nézegette, mennyire tiszta, aztán azzal nyugtatta magát, hogy a napfény fertőtlenít, és remekül idetűz még a nap.

Kereste a postástáskára hasonlító nagy, barna, kopott táskájában a rejtvényét, de nem találta. A táska füle jelezte, hogy már öreg, régi, cserére szorulna, hol barna, hol fehér, hol koszszínű volt. Felszakadozott a bőr, aztán pedig búcsút vett, és valahol elhagyódott. Szerencsére talált egy gyűrött újságot. Férje lassan, körülményesen vásárol, bőven lesz ideje napozni, olvasni. Külön, külön mindkettőt szerette, de együtt maga volt az életvarázslat. Vállain lehúzta a blúzát, és csontjáig érezte a meleget. Sivár kőjárdák, kevés fa, koszos autók, fáradt, csüggedt emberek. Nevetést, jó kedvet nem látott, nem hallott, pedig nagyon vágyott rá. Átragadt volna rá is.

A legtávolabbi padon ült egy férfi. Nem sokkal előbb látta, a szemetesben turkált, gyűjtögetett valamit. Kis idő múlva felállt és feléje jött, a kezében egy nejlonzacskóban sok-sok pici csikk. Boldogan vitte, lóbálta a kincseket, de még többet szeretett volna. A csoszogó férfi már messze járt, de a szagtól még mindig nem mert levegőt venni. Divatos ruha, zakó, cipő volt rajta, de fényes volt a kosztól. Ősz a szakálla, haja, mint a fér-

jének, de nem tűnt rendezetlennek. Vajon a természet kegyes hozzá, és rendezi a szőrök növekedését? Az arcvonása megtört, de kedves volt. A nő arra gondolt, ha ez a férfi ápolt lenne, külsőre bármelyik színésszel versenyezhetne. A testalkatában sem talált semmi kivetnivalót. Nagyon nem merte nézegetni, nehogy megszólítsa a férfi, minél hamarabb távozzon a közeléből. Hiába ment távolabb, még nagyon sokáig érződött az áporodott, elviselhetetlen szag.

Már nem érezte jól magát, az amúgy sem kitörő kedve még jobban elhagyta. Magát féltette, a férfit sajnálta. Senki nem menekülhet saját sorsa elől? Ő sem! A fiatalok miért maradnak, hiszen ők még menekülhetnének. Nem látják, nem érzik ezt a borzasztó lehangoltságot? Jövőtlenséget? Vagy nem zavarja őket? Bíznak? Miben? Kiben? Kikben?

Csak a nyugodt, növénnyel teli, természetközeli életet szeretne. Nyugalom? Hol van?

Vajon hol él a férfi? Azt nem nehéz kitalálni, hogy milyen körülmények között, de elképzelni már sokkal fájdalmasabb. Miért csak neki fáj? Miért nem fáj ez mindenkinek?

Az összes idege, izma és mindene tiltakozott az ellen, hogy embereknek állati sorban kelljen élni. Meg van határozva, hogy hogyan, milyen módon kell tartani az állatokat. Miért nincs meghatározva, hogy a minimumhoz kell segíteni az embereket is? Ha kell, akkor harcolni kell, pedig, ha valaki, akkor ő utálja a harcot. Eltunyultunk, vagy belefáradtunk?

Míg magába roskadva gondolkodott, eszébe jutott egy tegnapi hír a tv-ben. Egy fontos meccsre, az egyik országból nem engednek Magyarországra ezer embert, csak ötszázat. Ez hír! Az nem, hogy emberek élnek állati sorban. Nem akarok így élni, morogta csak magának, kinek mondhatná, hol mondhatná máshol? Ki mondja ki, hogy elég! Ne tovább! Mindenki másra vár és lapít. Közben az emberek sakálokká válnak és egymást marcangolják. Éppen olyan elszántak, ölni, tönkretenni, nyomorítani, megkaparintani, a többi csak színjáték mind ezekért. Sakálemberek lettünk.

Nem sokkal később egy roma származású férfi és nő ült le a mellette lévő padra. Nagy kifliben virsli volt. Nem hangoskodtak, jóízűen falatoztak. Arra gondolt, hogy ő inkább ezt otthon elkészíti sokkal kevesebb pénzből. Nem mintha sokat tudott volna spórolni valaha is. Spórolni csak valamiből lehet, a semmiből lehetetlen.

A hajléktalan visszafordult, és megint előtte ment el. A hányinger kerülgette, míg bírt, nem vett levegőt, de egy idő múlva kénytelen volt. Úgy érezte, ezzel a szaggal ölni lehetne, de az is lehet, hogy egy idő után megszokná. Megszokná, mint ahogy megszokta, hogy elfordítsa a fejét, ha

szegénységet lát. Ne olvassa el a messengert, mert nem tud annyi emberen segíteni. Ne tudjon dolgokról. Milyen okos a strucc! Ezt játssza már az ország nagy hányada! Játssza, éli. Túléli?

Aztán látta, hogy a férfi leül megint az első padra, és nagy elégedettséggel hosszú szárú cigarettát szív. Vajon honnan szerezte? Egy kis ideig nem volt látható, elmehetett a közeli dohányboltba és vett egy doboz cigarettát? Látszott, hogy akkor, abban a pillanatban, percben boldog. Ez elég neki a túléléshez? Ezek az apró örömök, a nagy örömök? Mikor elszívta, sokáig nézegette a szerzett vagyont, a csikkeket, forgatta, rázogatta a zacskóban, aztán elégedetten elment. Kinek mennyi az elégedettségi szintje. Van, akinek egy zacskó csikk, van, akinek az ország fele is kevés.

A nő nem követte szemével, hogy merre ment, örült, hogy végre nem kell néznie. Nem kötelezte őt senki, valami, valami belső hang mégis odairányította a figyelmét, az együttérzés.

Alig hogy elment, az üzletlánc hátsó kijáratán kijött egy fehér nadrágos, fehér pólós, fehér papucsos nő. Rágyújtott egy cigarettára, és leült oda, ahol az előbb a hajléktalan ült. Valószínűleg pék volt. A nő gyorsan elszívta cigarettáját, és elégedetten távozott, a vészkijárati ajtón bement.

Kapaszkodni a semmiben

Érdektelen, unott közömbösséggel, fáradtan cipelte bőröndjét a hosszú lépcsőn. Az ormótlan, koszos zöldes barna bőröndjét valamiért szerette, pedig üres állapotában is súlyos volt. Nem tudjuk megmagyarázni mit, miért szeretünk, de kell, hogy ragaszkodjunk valamihez, valakihez. Arra gondolt, miért is megy ő és hová, van ennek értelme? Mi elől megy? Azt hiszi, el tud futni saját maga elől, a gondok elől? Mikor felért a peronra, először egy köpcös, kopasz, kecskeszakállú, nem bizalomgerjesztő férfit vett észre. Egyedül ült a padon, alig lehetett használva márkás sportcipője, a szeméig lehúzta fekete kötött sapkáját, tréningruháját szorosan összefogta, egymásra hajtotta, ő is fázott. Sötétedett, világítás még nem volt, a férfi arca is sötétnek tűnt. Csendesen csepergett a hideg eső, amit tudomásul vett, hiszen ez ősszel már megszokott, de nem kedvderítő. A köd, szürkeség még rontott a helyzeten. A hangszórót el akarta kerülni, de rájött, hogy mindegy merre megy, mindenütt hangosan mondják a tájékoztatót az utasoknak. Tudta, hogy kell, szükséges is, most mégis idegesítette a zaj. Elindult, mindegy merre, még sok idő van a következő vonat indulásáig. Akkor szólította meg tanácstalanul a férfit, semmi jó választ nem várva, csak hogy mulassa az időt, és bizonytalanságát csökkentse.

– Véletlenül nem Pécsre utazik?

– De, igen! Ide fog jönni a 15-re. Én minden hónapban járok egyszer, és mindig itt szállok vonatra. 41 éves vagyok. 21 évesen szereztem egy kullancsot és Lyme-kóros lettem. Egy fél évig nem volt semmi bajom, majd azt mondták, ideg alapon vannak problémáim, mert nagyon sokat dolgoztam, kifáradt a testem. Sokáig altattak az ideg miatt, kómába kerültem. Nem kaptam levegőt. Akkor végeztek gégemetszést. Akkor valamit elszúrtak az orvosok.

– És erre miért nem keres valamilyen jogorvoslatot?

– Azért mert szóban többen elmondták, de leírni egy sem írja. Működik a falkatörvény. Húsz éve járok minden hónapban Pécsről Pestre. A gégéjére mutatott, amitől az asszony majdnem rosszul lett, de uralkodott magán. Attól függ, hogy ez meddig bírja. Van, hogy csak három hétig, de akkor én már érzem, nyákosodik. Akkor vonatra ülök és kicseréltetem. Növényvédő mérnök vagyok, de ezzel nem lehet dolgozni. Húsz éve le vagyok százalékolva. Hetvenegyezer a nyugdíjam, de nekem már a pénz nem számít. Van egy nagy lányom, aki jogi egyetemen tanul, és van egy két és féléves pici. A feleségem kijár dolgozni. Azelőtt egy

áruházban dolgozott. Most tíz napra megy ki egy beteg nőt gondozni, és hazahozza a 380 ezret. Így megvagyunk. Már nyugodtabb lettem, mint régen voltam. Ma telekocsival mentem Pestre. Négyen mentünk. Ketten velem egyidősek és egy fiatalabb. Kisült, hogy a sofőr egyik rokona két házzal lakik arrébb tőlünk. Nagyon meglepődtek, hogy milyen jó helyen lakom a rokkantsági nyugdíjamból, ők meg csak küszködnek. Az egyiknek van egy négymilliós háza, de most válik, és azt mondta, nullára fog kimenni. A másik húsz éve albérletben lakik, hiába dolgozik, kevés a fizetése. Soha nem lesz önálló lakása. Az én feleségem meg van szokva azzal, hogy tisztába tegye az öreg nénit, mert nagyapámat 8 évig gondoztuk. Négyen vagyunk testvérek. Ketten ránk hagytak mindent, hogy segítsenek, de egyik, akinek sok pénze van, az a leggazdagabb, nem értett egyet velük. Tudja, az olyanoknak minden fillér számít.

Az idős nő mellett egy kiegyensúlyozott, elégedett ember utazott, reményekkel tele.

Szabad, kötetlen vers, inkább szabad gondolat

2023. jan. 22. Szatmárcseke istentisztelet – Kölcsey Ferenc: Himnusz

hozz reá víg esztendőt leírta, kérte, kívánta, óhajtotta de nem valósult meg. évekig elvették, kisajátították tőlünk, azt hitték hogy csak az övék. már én is elhittem. nem hallgattam már a Himnuszt sem. nem énekeltem, mert azt hittem csak nektek lehet. pedig gyermekként mennyire átéreztem. már akkor is. de akkor reménykedve, most meg belepusztulva a mérhetetlen fájdalmamba. pedig ez mindenkié, nemcsak a hatalmaskodóké. ha nem hiszel benne, ezt is és mindent elvesznek, mert hagyod. bocsásd meg nekem lángelvű, igaz magyar, hogy évekig kikapcsoltam tévét, rádiót, mindent, mert nem igazul szólt. hiába írtad meg, ha hazugok sajátították ki. hamisan. mindig csak hamisan, falsul szólt. de most megköszönöm neked, hogy kétszáz év elteltével megint éreztem valamit. mintha igazit. éreztem, hogy üzensz. hogyan tudsz még mindig hatni, mert érzem annyi év után is, hogy igazat mondtál te akkor is és most is. de miért csak én hallom. miért csak nekem üzensz? haragszom rád, miért nem tettél többet! rád haragszom a halottra, pedig az élőkre kellene, a nagyothallókra, a homályosan látókra, az érzéketlenekre, a számítókra a rongyokra. kérem Istent gyógyítson lelket, elmét, agyat, szívet, a zsigereinket! régóta csukott szívem most ugrálni kezdett, lelkem reszketett az örömtől, hogy nem múltam még el teljesen, hiszen érzek, tenni szeretnék magamért, érted, értetek, mindenkiért 8 milliárd emberért. mert, tudom, hogy csak együtt lehetünk boldogok. nem tagadom egy óra alatt is keveredtek bennem dűh, remény és képzelet. naiv vagyok. képzelem még jobb lehet. mégis köszönöm, bár fáj nagyon, hogy kénytelen vagyok írni szüntelen. a templomban szinte láttam angyalokat repülni, szárnyalni, miközben repültem égtem, reszkettem én is. a helleluja éneklésével elnyomtátok a félelmemet is. bár a gonosz akkor is, ott is, erősen dacosan dolgozott. angyalok, jóságok, fények, remények győzzetek most és mindörökké!

mi előre megyünk, mint a cigány lova. aki nekiment a falnak, de csak bátor volt, nem vak. bátor kis ország lettünk vagy sunyország. nem látjuk, hogy a szakadék a bátorság.

tudod miért nem haladsz előre, ostoba? mert két kiló krumpliért eladtad hontodat. de nem csak a magadét, hanem minden ivadékodét.

meg kell állítani az őrület folyamatát. te azt hiszed, hogy boldog, aki lop? a lelkiismeret rajta is hagy nyomot. figyelheti pénzét, féltheti vagyonát, attól, aki már rég nem tudja mi a mosolygás. naponta látod,

hogy új gazdagék ész nélkül vigyorognak a neten. hidd el kín vigyor az és érthetetlen csődület. elvettek már tőled mindent, földet, lakást, boldogságot és reményt. Isten mögé bújnak, de nem hisznek benne. játszanak hitet a papoknak, azok megalkudnak és segítik a csalókat. lent ne várjátok, nekünk csak fentről jöhetnek a csodák. vannak akik mondják, de nem hiszik, vannak akik nem mondják, de hiszik. míg élet van a földön, bízni, bízni kell.

dübörög a jólét. egyeseknek. előre mennek egyesek. haladnak egyesek. de mi van a kettesekkel?

tudósok, orvosok, írók, pedagógusok mit sem érnek. mit remélnek? de, itt vannak a politikusok! mint Istenre nézel rájuk, hogy adjanak némi alamizsnát még. és a nép, az Isten adta nép, kér, remél, és még most sem követel, mert fél. elfogadta rég a tévhitet, hogy a felső tizezer neki is építhet. ha összefognátok, talán éhen is halnátok, de megdönthetnétek a felsők lopva szerzett kincsét és hatalmát. hogy úsznának a semmiben, a nincstelenségben! nem tudnának fosztani és kegyesen osztani. a cím és a rang az már nagy magyar, csak valahol az ember kimaradt. ha ti mint hangyák, mint méhek nem hordozzátok össze az anyagot, ülhetnek majd a semmi kupacon. élni csak szabadon érdemes, ej, Petőfi mondd már, hogy mit reméljen itt még a magyar nép!

hány átok kell még nektek magyarok, hogy végre összefogjatok! kolompolnak nektek jobbról, balról s ti összeugrottok. csak azt nézzétek mindig, ki irányítja az első csengő szót! s hogy a csengő tisztán vagy hamisan szól. nem élni. acsarkodni tanítanak titeket, s fentről irányt mutogatnak nektek. s ti mint a birkák, taposssátok össze egymást. nem egymást kell, hanem azt ki rázza, rázza nektek évek óta a rozsdás, beteg kolompot. nem mezőn. vérmezőn, küszködés mezőn, nélkülözés és kétségbeesés kietlenségein. mindig arra meneteltek, amerre fújják a szelet nektek, s tehetetlen csomóvá hord titeket az átkozott semmittevésetek.

nem disszidáltam, nem menekültem el, itthon maradtam, de minek? hogy lássam és fájjon pusztulásod hazám. angyalszárnyaim nőttek ugyan, de erős páncélom alatt törött darabokra törtek.

kopasz fák, szürke nappalok, alvó házak, fázós emberek. erre hasonlít az én hazám. nem viselek térdig érő kokárdát, sujtásos mellényt, kackiás kalapot, a mellemet téglákkal nem verem, hangzatosan mellé nem beszélek, nem magyarkodok, én csak csendben, halkan, bús komoran, magyar vagyok.

korán felébredtem. mit akarsz tőlem, Istenem? én mondjam meg a senki és semmi, hogy itt megállt az élet? hogy hátra felé megyünk, nem

előre! nem látjátok, hogy nagy gödör van előttetek? kiásták nektek, ti meg meneteltek ész nélkül, balga emberek. hogy fentről, a várakból, röhögnek benneteket? de a birka nyáj még csendben legelész. míg csak egyetlen egy fűszál akad a réten, addig bégetve fogják egymást ütni, csapkodni, kergetni, kirekeszteni. nem tudom, hogy azt kívánjam, magamnak, népemnek, hogy az a maradék szál még zöldüljön tovább, vagy azt, hogy száradjon ki végleg, hogy mindenki lássa, érezze, hogy véges az élete.

márciusban hajnali ködre ébredtem, reszkettem, szipogtam nem értettem sorsom s helyzetem. kábán figyeltem az utcán járó fáradt arcokat, mikre ráült az unott kényszer, hogy menni, menni kell minden nap szüntelen. örömük láthatatlanul eltűnt, senki sem tudja mikor, lehet, hogy sohase volt. bánat egyre több jön tévéből, rádióból, az utcáról, a boltokból, a gyárakból és egyre több a becsaphatatlan idegekből.